

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin häirintää, sekä pesien siirtämistä ja poistamista

Hakija

Sanna Hellström
Korkeasaaren eläintarhan säätio sr

Asia

Lupahakemus valkoposkihanhiin häirintään, pesien siirtämiseen ja poistamiseen Korkeasaarella Helsingissä pesimäkausilla 2024–2026.

Hakemus

Hakija hakee lupaa Korkeasaarella pesivien valkoposkihanhiin (*Branta leucopsis*) pesien siirtämiseksi tai poistamiseksi Korkeasaaren asiantuntijoiden (Hanhitiimi, kuraattori Ville Vepsäläinen, eläinlääkäri Sanna Sainmaa, turvallisuusasiantuntija Joni Rantamäki) tilannearvioiden ja suunnitelman mukaisesti siten, että siirretään ja poistetaan vain sellaiset pesät, jotka aiheuttavat vaaraa ja jotka sijaitsevat vilkkaimmilla ja suosituimmilla asiakasreiteillä ja -kohteilla. Vuosina 2015–2023 Korkeasaaren eläintarhalla oli lupa luonnonsuojelulain lajirauhoituksesta poikkeamiseen, ja valkoposkihanhiin pesien siirrosta tai poistosta on yhdeksän em. pesimäkauden aikana saatu hyviä kokemuksia. Tähän pohjautuen haetaan samanlaista lupaa myös pesimäkausille 2024–2026. Koska ongelma on jokavuotinen, lupaa haetaan useamman pesimäkauden ajaksi. Tällä hetkellä osa Korkeasaaren, ja siihen kannaksella kiinni olevan Palosaaren ranta-alueesta on työmaa-alueena. Kuten vuosina 2022 ja 2023, lupaa haetaan myös kyseiselle alueelle mahdollisesti pesänsä tekevien valkoposkihanhiin pesien siirtoon tai poistoon. Edellisvuosien tapaan rakennuttajan kanssa on sovittu asiasta, eikä rakennusprojekti hae tähän erillistä lupaa. On hyvin epätodennäköistä, että hanhet rakentaisivat pesiä työmaa-alueen avoimeen ja karuun maastoon, jossa on paljon työajoneuvoliikennettä. Vuosina 2022–2023 työmaalla ei havaittu yhtäkään pesintää.

Taustaa

Pesiään ja hautovaa naarasta aggressiivisesti puolustavat valkoposkihanhikoiraat ovat merkittävä turvallisuusriski eläintarhan asiakkaille ja henkilökunnalle. Hanhiin hyökkäilevä puolustus jatkuu myös poikasaikana, mutta emot käyttäytyvät vähemmän aggressiivisesti, koska poikaset ovat liikuntakykyisiä ja voivat täten itse väistää ihmistä. Loppukesästä poikueet hakeutuvat saaristosta laiduntamaan mantereen puolelle. Hanhiin pesintään liittyvät ongelmat ovat jatkuneet jo pitkään, mutta tilanne on kärjistynyt viime vuosina asiakkaiden reaktioiden ja negatiivisen palautteen myötä.

Korkeasaarella on vuosien varrella kokeiltu useita eri keinoja ja menetelmiä hanhiin torjumiseksi. Vuosia sitten nurmikoilla on käytetty kemiallisia syöntejä hillitseviä aineita (kanelihappoa) ja hanhiin pesinnän käynnistymistä on yritetty estää tuomalla saareen koiria, jotka ovat partioineet alueella säännöllisesti. Hanhia on karkotettu myös mekaanisen kettua muistuttavan liikkuvan pelotteen avulla. On käytetty myös matalia siirreltävissä pajuaitaelementtejä, jotka toimivat joidenkin pesäpaikkojen kohdalla. Aidan käyttö perustuu siihen, että hautovaa naarasta ja pesää vartioivalle koiralle on tärkeää,

että sillä säilyy näköyhteys naaraaseen. Asettamalla aitaelementti siten että se estää koiraan näkymän pesälle, voidaan koiras joissain paikoissa ohjata siirtymään vastakkaiselle puolelle pesää vartioimaan. Ihmisiä kohtaan poikkeuksellisen ärhäkkä koiras voidaan saada siirtymään esim. vilkkaalta kulkureitiltä toiselle puolelle puskaa vartioimaan, mikäli pesä sijaitsee pusassa ja sen toisella puolella on sen verran tilaa, että se koiralle riittää. Pesän rakentamista tietyille paikoille on estetty laittamalla turvetai heinäpaali, tai laitettu verkkoa kasvillisuuden päälle. Verkko soveltuu laitettavaksi kasvillisuuden päälle niin, ettei se estä kukkien ja muun kasvillisuuden kasvua, mutta ei myöskään silmikkonsa puolesta aiheuta kiinnijäämisriskiä hanhille. Hanhet eivät pääsääntöisesti ole pyrkineet tekemään pesää paikkoihin, joissa verkkoa on.

Korkeasaaresta määriteltiin alueita, joilla ei viime vuonna puututtu hanhien pesintään (ei menty edes tekemään yksityiskohtaista pesälaskentaa), ellei se yleisön turvallisuuden takia ollut välttämätöntä. Käytännössä aidattiin huomionaruihin ja -kyltein hanhille rauhallisia isoja alueita pesimiseen. Tällaisia alueita olivat tietyt reviiritihentymät isoilla kallioalueilla Korkeasaaren eteläosassa sekä luoteisosassa, jotka rajattiin yleisöltä. Lisäksi useat isojen nisäkkäiden ulkotarhat ovat hanhille turvallisia alueita, koska niihin ei yleisöllä ole asiaa. Hanhille 'varattujen' rauhallisten pesimäalueiden lisäksi rajattiin alueita (lähinnä tiettyjen kulkureittien reunuksia), jotka päätettiin pitää hanhivapaina, eli estää pesintä.

Asiakkaille suunnattua tiedotusta hanhista on lisätty, eli siitä miten ja miksi ne käyttäytyvät niin kuin käyttäytyvät, ja siitä miten konflikteja hanhien kanssa voi omalla käytöksellään välttää. Osa kulkureittien varrella olevista hanhien pesistä on tehty asiakkaille helpommin huomattaviksi merkitsemällä punaisella spraymaalilla asfalttiin puoliympyrän muotoinen turva-alue, ja on huomattu, että tämä keino on oikein käyttökelpoinen, koska ihmiset pääsääntöisesti kiertävät pesän kauempaa, mikä ennaltaehkäisee sitä, että hanhi kokee ihmisen uhkaavaksi ja pahimmillaan puolustautuu hyökkäämällä. Viimeisten vuosien aikana on panostettu huomattavasti henkilöresursseja hanhien pesimäkaudella ihmisten ja hanhien välisten konfliktien ehkäisyyn, eli pyritään siihen, että asiakkaiden seassa 'kentällä' olisi mahdollisimman paljon henkilökuntaa neuvomassa ja valistamassa ihmisiä. Vuosina 2019–2023 kentällä on ollut huhtikuusta kesäkuulle pelkästään hanhiasioidiin keskittyvä Hanhitiimi, joka koostuu osittain palkatuista ja osittain vapaaehtoisista henkilöistä. Asiakkaiden neuvonnan lisäksi Hanhitiimiläiset merkitsevät pesiä, rajaavat alueita, seuraavat aktiivisesti sitä, mihin hanhet pesivät, missä on mahdollisesti aggressiivisia koiraita lähellä kulkureittejä ja raportoivat sellaisista pesistä, joiden kohdalla olisi syytä siirtää, tai jopa poistaa, pesä. Informaation keräämiseen käytetään Google maps -karttaa, joka on osoittautunut erittäin käteväksi, koska kaikki näkevät reaaliaikaisesti päivittyvän hanhitilanteen (pesien paikat, pesinnän vaiheet, poikkeuksellisen äkäiset koirat, mahdolliset ongelmapaikat kulkuväylien lähellä, pesien siirrot ja poistot, yms.). Näistä keinoista huolimatta, vuonna 2022 pesiä jouduttiin poistamaan 100 kpl (yhteensä 115–120 munaa). Munapesien poistoa tehtiin 61 hanhiparilta, eli osalta pareilta pesä poistettiin useamman kuin kerran. Valtaosa poistoista tehtiin huhti-toukokuun vaiheen tienoilla ja viimeinen 25.5. Vuonna 2023 munapesiä poistettiin yhteensä 65 (82 munaa) yhteensä 50 hanhiparilta, joista pääosa siirtyi pesimään toiseen paikkaan. Tämän perusteella voidaan todeta, että pehmeät keinot pesinnän estämiseksi toimivat ja vähentävät tarvetta pesien poistamiselle. Pesien siirtoa ei kausilla 2022–2023 tehty, koska suurimmassa osassa pesien siirtoa pari hylkää pesän ja hanhet siirtyvät nopeammin tekemään uusintapesintää (eri kohtaan, koska alkuperäinen paikka tukitaan esim. verkoilla tai turvepaalilla), kun pesä poistetaan. Lisäksi pesien siirtämistä ei pidetty järkevänä, koska alkuvuodesta 2021 Suomessa on ollut luonnonlinnuissa korkeapatogeenista lintuinfluenssaa. Pesien mukana on pölyävää ulostetta, jolle voi pesiä kantaessa altistua.

Vuonna 2023 käytössä olivat edellä mainitut keinot hanhien ja ihmisten välisten konfliktien välttämiseksi. Valkoposkihanhien ihmisille aiheuttamia suurempaa hoitoa vaativia tapaturmia ei pesimäkaudella 2023 kirjattu ollenkaan. Tapauksia, joissa hanhikoiras osui ihmiseen aiheuttaen pintanaarmuja tai mustelman, kirjattiin kolme. Ehkäisytöimenpiteiden voidaan todeta onnistuneen erittäin hyvin.

Korkeasaaren eläintarha on yksi Helsingin suosituimmista vapaa-ajankohteista. Vuosittainen kävijämäärä on noin 500 000 henkilöä ja pääsesonki ajoittuu keväaseen ja kesään, eli hanhien pesimäaikaan. Tavoitteena on kasvattaa vuotuista kävijämäärää huomattavasti tulevien vuosikymmenten aikana, joten on oletettavaa, että konfliktit hanhien ja asiakkaiden välillä tulevat lisääntymään. Suuret ihmis- ja hanhitiheydet Korkeasaarella aiheuttavat sen, että jatkossakin tarvitaan poikkeuslupa pesien siirtoon ja poistoon sellaisista paikoista, joista yhteenottoja ihmisten kanssa ei lukuisilla muilla käytettävissä olevilla keinoilla pystytä ehkäisemään. Korkeasaaren eläintarhan yhtenä tavoitteena on tarjota luontoon ja erityisesti eläimiin liittyviä elämyksiä. Pesiään aggressiivisesti puolustavat valkoposkihanhet ovat omalla tavallaan jännittävä luonnon näytelmä, mutta hanhikoiraan voimakas isku voi olla järkytys aikuisellekin. Useimmat asiakkaat ovat kokeneet tilanteet uhkaavina eikä vaaratilanteilta ole valitettavasti voitu välttyä. Aggressiivisimmat hanhiyksilöt ovat hyökkäilleet hyvinkin rajusti asiakkaiden ja henkilökunnan päälle. Erityisesti pienten lasten päät ja silmät ovat vaarassa, sillä hanhien hyökkäykset suuntautuvat verraten matalalle. Hyökkäys yleensä aiheuttaa myös kaatumisen, joten loukkaantumisen riski hanhihyökkäyksissä on korkea.

Valkoposkihanhi kuuluu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (lintudirektiivi) liitteen I lajeihin. Sen suojelutaso Suomessa, pääkaupunkiseudulla ja Helsingissä on suotuisa ja se pysyy suotuisana nyt haettavasta poikkeusluvasta huolimatta.

Korkeasaarella on ollut lupa valkoposkihanhien pesien siirtoon ja poistoon vuosina 2015–2023 (JUDELY/8513/2014, VARELY/714/2016, VARELY/870/2017, VARELY/899/2018, VARELY/695/2019, VARELY/1201/2020, VARELY/1909/2021, VARELY/1987/2022 ja VARELY/1828/2023). Vuonna 2020 hakijalla oli lisäksi lupa siirtää enintään viisi aggressiivista valkoposkihanhiparia pois Korkeasaaresta toiselle saarelle pesimään ja vuonna 2021 lupa enintään viiden valkoposkihanhiparin väliaikaiseen tarhaamiseen. Luvista on lupaehtojen mukaisesti raportoitu. Hakijan mukaan valkoposkihanhien pesien siirrosta tai poistosta on em. pesimäkausien aikana saatu hyviä kokemuksia.

Määräykset, joita hakemus koskee

Valkoposkihanhi on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kielteää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle poikkeusluvan valkoposkihanhien häirintään, pesien siirtoon ja poistoon Korkeasaarella Helsingissä seuraavin ehdoin:

- 1 Lupa on voimassa pesimäkauden ajan 1.4.–31.7. vuosina 2024–2026.
- 2 Valkoposkihanhien pesintä yleisölle vaaraa aiheuttavissa paikoissa on pyrittävä estämään ennalta.
- 3 Toimenpiteiden ohella on ylläpidettävä hakemuksessa kuvattua valkoposkihanhista tiedottamista ja ihmisten ohjeistamista valkoposkihanhien kohtaamisessa.
- 4 Tällä luvalla on sallittua käyttää visuaalisia karkottimia pesinnän estämiseksi sekä aitoja jo olemassa olevan pesän ja polun välissä.
- 5 Jos karkotteet eivät toimi, ihmisille vaaraa aiheuttavan valkoposkihanhiparin pesän voi siirtää tai poistaa.
- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/1643/2024 varustettuna. Raportista tulee ilmetä 1) käytetyt karkotustoimenpiteet, 2) siirrettyjen ja/tai poistettujen pesien lukumäärä ja tieto siitä, jatkuiko pesintä siirretyillä pesillä/ tekivätkö hanhet uusintapesinnän, sekä 3) arvio hakemuksen mukaisten toimenpiteiden vaikutuksesta hanhien aiheuttamiin vaaratilanteisiin.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Hakija on hakemuksessaan esittänyt poikkeamisen perusteeksi yleisen turvallisuuden turvaamista. Pesintäänsä suojaavien valkoposkihanhien hyökkäyksistä aiheutuu Korkeasaaren asiakkaille ja henkilökunnalle terveydellistä vaaraa. Aggressiivisimmat hanhet ovat hyökkäilleet asiakkaiden ja henkilökunnan päälle. Merkittävä osa vierailijoista on lapsiperheitä sekä koulu- ja päiväkotiryhmiä, jotka ovat erityisen alttiita valkoposkihanhien hyökkäyksille eivätkä pysty niiltä puolustautumaan. Erityisesti pienten lasten päät ja silmät ovat vaarassa, sillä valkoposkihanhien hyökkäykset suuntautuvat verraten matalalle.

Valkoposkihanhien pesintä yleisölle ja työntekijöille vaaraa aiheuttavissa paikoissa on pyrittävä estämään ennalta. Pesäänsä puolustavien valkoposkihanhien aggressiivista käytöstä ihmisiä kohtaan tulee ennaltaehkäistä eri tavoin, kuten ohjeistamalla ihmisiä, maalaamalla suoja-alueita pesille sekä rajaamalla yleisö tärkeimpien pesimäalueiden

ulkopuolelle. Mikäli vaaraa turvallisuudelle aiheutuu ennaltaehkäisevistä toimista huolimatta, karkotuskeinona voidaan asettaa visuaalisia karkottimia pesinnän estämiseksi sekä aitoja jo olemassa olevan pesän ja polun välissä.

Mikäli karkotustoimet eivät tehoa, voidaan vaaraa aiheuttavien valkoposkihanhiparien pesiä siirtää paikkaan, jossa ne eivät aiheuta vaaraa. Pesiä voidaan myös poistaa, mikäli niiden siirto ei onnistu.

Hakijalla on aikaisempina vuosina ollut lupa pesien siirtoon tai poistoon silloin, kun ennaltaehkäisevät keinot konfliktien torjumiseksi eivät ole toimineet, ja kun vilkkaan kulkureitin varrella sijaitseva pesintä on aiheuttanut ihmiselle vaaraa. Edellisten poikkeuslupien (VARELY/1987/2022, VARELY/1828/2023) nojalla saatujen kokemusten mukaan suurimmassa osassa pesien siirtoja hanhipari hylkää pesän, ja kun munapesä siirron sijasta suoraan poistetaan, vaikuttavat hanhet siirtyvän nopeammin tekemään uusintapesinnän.

Luvan mukainen toiminta ei vaaranna valkoposkihanhen suotuisaa suojelutasoa edes paikallisesti. Luvan mukaisilla toimilla ei ole lupaa vahingoittaa valkoposkihanhia ja pesiä on mahdollista siirtää ja poistaa vain siinä tapauksessa, etteivät muut toimenpiteet ole riittäviä. Vuosien 2022 ja 2023 raportoinnin perusteella poistettujen pesien ja munien määrä on ehkäisevistä toimenpiteistä kertyneen kokemuksen seurauksena vähentynyt. Korkeasaaren alueella on vuosittain vuodesta 2015 lähtien kokeiltu poikkeuksellisen paljon ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä valkoposkihanhiin aiheuttaman turvallisuusuhan ratkaisemiseksi, samalla pitäen huolen alueella vierailevien opastamisesta, joten luvan mukaiset menetelmät ovat perusteltuja.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikla 1

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §,

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Jotta aggressiivisesti käyttäytyvien valkoposkihanhiyksilöiden aiheuttamaa vaaraa voidaan hallita jo pesimäkauden alkuvaiheessa, tulee toimenpiteisiin ryhtyä muutoksenhakuajan kuluessa eikä päätöksen täytäntöönpanoa voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija Porramo ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Uudenmaan ELY-keskus kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Helsingin poliisilaitos kirjaamo.helsinki@poliisi.fi

Helsingin kaupunki kirjaamo@hel.fi

SLL Uudenmaan piiri ry uusimaa@sll.fi

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys ry suojelusihteeri@tringa.fi

Tapiola Häme-Uusimaa ry info@tapiolary.com

Natur och Miljö r.f. mattias.lehtinen@naturochmiljo.fi

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/1643/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
VARELY/1643/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 29.04.2024 13:09

Ratkaisija Aalto Tapio 29.04.2024 13:24

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42069
Telefax: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.